Στο άβατο της μνήμης

«Ωρες – ώρες, μου φαίνεται πως είμαι ένας ήσυχος νεκρός που κοιτάζει εμένα τον ίδιο να υπάρχω».

Γ. Ρίτσος

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Στο θέατρο «Σχεδία» δεν υπάρχει νηνεμία. Αντίθετα, οι δημιουργικές αναζητήσεις του σκηνοθέτη Βασίλη Κανελλόπουλου φέτος κεντρίζουν τον εφησυχασμό μας με το έργο του J. Rivera «Η μέρα πεθαίνει το βράδυ». Ο Ριβέρα με ισπανικές καταβολές, «Αμερικανός πολίτης, πορτορικανής καταγωγής», στο συγκεκριμένο έργο στοιχειοθετεί μία κατάβαση στις αιχμές της μνήμης και της φαντασίας. Πολιτογραφεί ανθρώπινες φιγούρες εκτός ορίων χώρου και χρόνου σ' ένα κείμενο χωρίς κανόνες, χωρίς αρχή, μέση και τέλος.

Η Νέλλυ κακοποιείται από τον δεσποτικό πατέρα της Ογκι και έρπει σε μία οικογένεια με είκοσι ένα παιδιά όπου η αιμομειξία, η μοιχεία και η βία στοιχειώνουν και κατακερματίζουν το σώμα, την ψυχή, το μυαλό. Ανθρώπινα συντρίμμια στο μεταίχμιο της μνήμης, της φαντασιας, της πραγματικότητας. Αλλά «Η μέρα πεθαίνει το βράδυ» θα μπορούσε κάλλιστα να ερμηνευτεί και ως προβολή των διεργασιών της μνήμης και του υποσυνειδητου σε μία τρισδιάστατη παρουσίασή τους επί σκηνής. Το υπερρεαλιστικό ταξίδι της μνήμης η οποία μέσα από κενά και χάσματα καταφεύγει στους λαθραίους καταυλισμούς της φαντασίας, με αντεστραμμένους τους δείκτες του παρελθόντος – παρόντος.

Εγκλωβισμένα σώματα και ψυχές σ' ένα αδιέξοδο ταξίδι βίας, ερωτισμού, καταπίεσης, όπου το ζωώδες ένστικτο κυριαρχεί πάνω απ' όλα. Το σάρκινο προσωπείο του νάρκισσου Τζώννυ, η απροκάλυπτη βάση της αλαζονείας του, βρίσκεται ανυπεράσπιστο στις φλόγες. Μεσ' από μία θολή διαδρομή, η Νέλλυ στην τελευταία εικόνα έρπει στο κράσπεδο της σκηνής. Ο φαύλος κύκλος έχει ολοκληρώσει την αδέκαστη πορεία του.

Η Αθηνά Παραπονιάρη στον χώρο της μετάφρασης καταπιάστηκε με μια πραγματικά επίπονη εργασία και θεωρώ ότι ανταποκρίθηκε επάξια στο δύσκολο έργο που ανέλαβε μεταφέροντας τον παλμό των ήχων, τις αντηχήσεις των λέξεων και των συναισθημάτων από την μία γλώσσα στην άλλη. Ο Βασίλης Κανελλόπουλος σκηνοθετεί μέσα από ένα πρίσμα εύκαμπτων, εύσχημων, επικυρωμένων κινήσεων οι οποίες διασφαλίζουν απόλυτα τους ασθμαίνοντες ρυθμούς του κειμένου αντικατοπτρίζοντας, σε πλήρεις διαστάσεις, τη σκοτεινή αίσθηση λαγνείας και εξουσίας που διέπει τους χαρακτήρες του Ριβέρα.

Οι ερμηνείες των ηθοποιών αφομοιώνουν απόλυτα επί σκηνης τις συγγραφικά επιβεβλημένες μεταμφιέσεις από το ζωώδες πάθος στις πτυχές της θλίψης και της μοναξιάς μιας ερημωμένης και ερειπωμένης ανθρώπινης ύπαρξης στο άπειρο του χρόνου. Η Ελένη Μακρή, με τις χορδές του σώματος τις παύσεις των κινήσεων, τ' ακροδάχτυλα των λυγμών, δεσμεύει τους αχαλίνωτους σπασμούς της Νέλλυ. Τις απειθάρχητες μεταπτώσεις της από το ζωώδες στο ανθρώπινο και αντιστρόφως.

Ο Σπύρος Τσεκούρας (Ογκι) και ο Κώστας Παπακωνσταντίνου (Τζώννυ) μεταδίδουν με αξιοπιστια τους κραδασμούς του πόθου, της λαγνείας, της ασέλγειας, έτσι όπως σκιαγραφούνται από τον συγγραφέα. Μία πολυδιάστατη παράσταση.